

Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισοτητας

Οδηγός
Καλών
Πρακτικών

για την άσκηση των δικαιωμάτων ισότητας των φύλων

ΑΘΗΝΑ 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
I. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ/ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	18
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	21
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	22
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	22
II. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	23
- Υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής από συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων	
- Υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής από επιθεωρητές Εργασίας	
- Υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής από ανεξάρτητα σώματα/οργανισμούς ισότητας	
- Υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής από ημικρατικές ή ιδιωτικές πρωτοβουλίες	
- Κρατική νομική βοήθεια για υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής	
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	25
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	26
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	27
III. ΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	28
- Κρατική νομική βοήθεια	
- Νομική βοήθεια από συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων	
- Νομική βοήθεια με ιδιωτική πρωτοβουλία	
- Πιλοτικά σχήματα νομικής βοήθειας στο πλαίσιο προγραμμάτων ισότητας	
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	30
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	32
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	32

IV. ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

IV.1. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	33
- Ενεργητική νομιμοποίηση συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων	
- Ενεργητική νομιμοποίηση μη κυβερνητικών οργανώσεων	
- Ενεργητική νομιμοποίηση δημοσίων αρχών και ανεξάρτητων σωμάτων/οργανισμών ισότητας	
- Ενεργητική νομιμοποίηση των εργαζομένων για την ακύρωση συλλογικών συμβάσεων/δικαιτητικών αποφάσεων	
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	36
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	37
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	37

IV.2. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	38
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	38
ΠΡΟΤΑΣΗ	38

IV.3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΥΜΑΤΩΝ/ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΑΠΟ ΕΚΔΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	39
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	40
ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ	40
ΠΡΟΤΑΣΗ	41

IV.4. ΒΑΡΟΣ ΑΠΟΔΕΙΞΗΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	41
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	42
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	43
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	43

IV.5. ΚΥΡΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	43
- Ακυρότητα μέτρων που εισάγουν διάκριση	
- Μόνη κύρωση η αποζημίωση	
- Δικαστικές διαταγές για την αλλαγή των εργασιακών πρακτικών του εργοδότη	
- Ποινικές κυρώσεις	
- Διοικητικές κυρώσεις	
- Κυρώσεις σχετικές με χορηγήσεις, επιδοτήσεις και δημόσιες προμήθειες	
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	47
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	48
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	49

V. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

V.1. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΣΩΜΑΤΑ/ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	50
- Η Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης στην Αυστρία	
- Οι Διαμεσολαβητές Ίσης Μεταχείρισης στην Αυστρία	
- Οι Σύμβουλοι Ίσων Ευκαιριών στην Ιταλία	
- Οι Επίτροποι για τα Δικαιώματα των Γυναικών στη Γερμανία	
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	57
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	58
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	59

V.2. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	60
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	62
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	63
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	64

V.3. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ: ΤΟ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΤΗ Σ.Ε.Δ.Κ.Γ.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	65
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	65
ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ	66
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	66

VI. ΔΙΚΤΥΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	67
- Δίκτυα μέσα στα συνδικάτα	
- Δίκτυα μη κυβερνητικών οργανώσεων	
- Δίκτυα νομικών επαγγελματιών σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο	
- Δίκτυα ανεξάρτητων σωμάτων/οργανισμών ισότητας	
- Δίκτυα γυναικών εκλεγμένων στις τοπικές αρχές	
- Τράπεζες δεδομένων/ Virtual forums	
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	69
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	70
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	70

VII. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	71
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	72
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	73
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	73

VIII. ΚΑΜΠΑΝΙΕΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	74
- Καμπάνιες ως μέσο πίεσης για συνταγματικές και νομοθετικές τροποποιήσεις	
- Καμπάνιες για ενημέρωση και συνειδητοποίηση	
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	77
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	77
ΠΡΟΤΑΣΗ	77

IX. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΦΙΛΙΚΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ

IX.1. ΘΕΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	78
- Νομοθετικό πλαίσιο θετικών δράσεων	
- Θετικές δράσεις στο δημόσιο τομέα	
- Θετικές δράσεις στον ιδιωτικό τομέα	
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	81
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	81
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	83

IX.2. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ/ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	83
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	85
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	85
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	86

IX.3. ΑΠΟΝΟΜΗ ΒΡΑΒΕΙΩΝ/ΣΦΡΑΓΙΔΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	86
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	87
ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ	87
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	87

X. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Φορέας υλοποίησης του προγράμματος.....	88
- Διακρατικοί εταίροι.....	88